

Zpravodaj občanského sdružení Pulchra Silva

ROČNÍK IV

ČÍSLO 4
DUBEN 2016

Dubnové číslo Zpravodaje jsme, vážení čtenáři, zaměřili především na výsledky první **sbírky artefaktů pro vesnické muzeum** a na úvodní cyklovýlet letošního roku. Sběrka budoucích exponátů, připravená sekci historie a sběratelství, se uskutečnila hned začátkem měsíce.

To letošní první cyklistický výlet, připravený sekci turistiky a cestovního ruchu, jenž směřoval za prohlídkami památek **Uničova a Úsova**, vyšel zas na poslední chvíli před výrazným ochlazením koncem dubna. V závěru přidáme také pozvánku na květnové a červnové akce.

SBÍRKA PRO MUZEUM

V sobotu **9. dubna** se uskutečnil první sběrný den, jímž začalo shromažďování nejrozličnějších dokumentů a také trojrozměrných artefaktů, nástrojů či zemědělské techniky pro vznikající vesnické muzeum v Šumvaldě. **Sekci historie a sběratelství** byla akce do plánu práce letošního roku zařazena již vloni, kdy ještě vůbec nebylo zřejmé, pro jaké prostředí se budoucí exponáty chystají. Doufali jsme, že se stejně, jako při přípravě výstavy k 700. výročí nejstarší zmínky o naší obci, také tentokrát podaří během tří obdobných aktivit shromáždit dostatek exponátů pro zamýšlenou expozici vesnického muzea.

První krok se tedy udělal a do stodoly za č.p. 72 se začaly svážet mnohé zajímavé exponáty pro zamýšlené muzeum. Velké poděkování za zajištění celé akce, od vyklizení stodoly až po celodenní přebírání nejrozličnějších artefaktů patří hlavně dvěma Františkům: **Bartoňkovi a Filipovi**. První z nich, předseda sekce historie a sběratelství, nám o této akci napsal také pěkný článek:

Významné datum

V kalendáři byl den 9. 4. 2016 jako každý jiný. Lišil se snad jen tím, že to byla sobota a navíc deštivá, sychravá a nepřijemná. Prostě ráno jako před prohranou bitvou. Bylo nám jasné, že den sběru exponátů do připravovaného vesnického muzea nebude úspěšný. Náladu ani Celsiovy stupně nám nezvýšil ani pravidelný přísun kalíšků slivovice. Komu by se také chtělo v nekončící slotě vláčet dědinou vozík nebo šlapat na kole obtěžkaném starožitnostmi.

Ale Šumvaláci jsou našťastí z jiného těsta. Rozhodla zjevně naše pospolitost a snaha přenechat budoucím generacím jasný vzkaz: „To jsme přece my, toto nářadí nám usnadňovalo práci a formovaly je pevné stisky rukou našich předchozích generací“. Tak nám to potvrdil také první příchozí, pan **Zdeněk Brachtl**, který na dvoukoláku, jehož nosnost tak byla určitě překročena, přivezl velmi zachovalou litinovou pračku se ždímačkou značky SKRAT. A jako návodkem přidal navíc několik chomoutů a dokonce i příslib na předání udržované mlátičky

Dalším dárce, který nedbal deště, byl **Ing. Dušan Kyselý**, který pro budoucí muzeální sbírky přivezl dřevěné formy, podle nichž sedláři zhotovovali různé velikosti chomoutů.

A pak už, jako pověstným mávnutím kouzelného proutku, přicházeli další dárce a my jsme přestali vnímat vlezlý chlad. Museli jsme se plně věnovat přebírání a balení především mnohých menších exponátů a hlavně vypisování inventárních listů a karet. Pravidelný přísun nástrojů, zajímavých zařízení, přístrojů, strojů a dalších artefaktů totiž

nebral konce. Například pan **F. Heřmanovský** dodal mimo jiné také zachovalé návody k použití, bez kterých by nebylo možné určit funkci a účel stejně dobře zachovalých darovaných zařízení. Alespoň nám se to nejdřív nedařilo.

Podrobný seznam všech dárců jistě později zveřejníme, ale už nyní tu musím zmínit alespoň paní **Mirku Konečnou**. „Poklad“, který muzeu předala, nám doslova vyrazil dech. Rodinné fotografie a ateliérové portréty (vždy s popiskami osob), kolkované listiny, smlouvy, doklady, předválečné sbírky fotografií fotbalových klubů a sportovců v albech a další písemné dokumenty budou tak nejen doplněním historie obce a cenným exponátem muzea, ale také hodnotným materiálem ke studiu.

Velký dík patří také našim **hasičům**. Bez jejich pomoci s dovozem těžkých a rozměrných exponátů ze vzdálených lokalit i jiných vesnic by sbírka nebyla tak různorodá. Děkuji i **panu Pešátovi**, který nám uložení větších exponátů umožnil, za vstřícnost pak **panu Šenkovi a majiteli objektu**. Věřím, že také červencový sbírkový den bude stejně úspěšný a znovu se najdou mnozí další patrioti a dárce.

F.Bartoněk

PRVNÍ CYKLOVÝLET

Letošní úvodní cyklovýlet byl naplánován na **sobotu 26. dubna**. A právě v tento den všechny meteorologické prognózy hrozily začátkem velmi výrazného ochlazení provázeného deštěm a studeným větrem. Zvládne se tak vůbec výlet?

Několik cyklistů se navíc pro onemocnění omluvilo a tak se v 9.00 hod. k šumvaldskému kulturáku dostavili jen ti skální. Risk se jim však vyplatil. Přestože je dost chladno, od rána nás při cestě provází také sluníčko a tak mezi cyklisty

vládne optimistická nálada. Do Uničova přijíždíme ještě před tím, než se otevře informační centrum i Šatlava s muzeem vězeňství. Máme čas k tomu, abychom si trochu přiblížili dějiny tohoto města s nejstarší zakládací listinou v ČR.

UNIČOV jako nejbližší město každý známe. Ale jeho bohatá historie, řada památek a několik muzeálních objektů už všem známy nejsou. A to je velká škoda, vždyť toto kdysi královské město se rozhodně má čím pochlubit. Bylo založeno již r. 1213 jako zamýšlené centrum stříbrnosné těžební oblasti. Očekávání se nenaplnila, město se však úspěšně rozvíjelo. Jeho rozvoj zbrzdily husitské války a hlavně švédská okupace v době třicetileté války. Obrovský požár r. 1643, mor i cholera či rabující pruská vojska znamenaly konec dávné slávy. Tu v Uničově připomíná mj. několik muzeí: Městské muzeum ve Vodní brance, expozice v radniční věži, nově i Muzeum Baroka a originální Muzeum vězeňství (v bývalé šatlavě).

Naše první prohlídka tak patří právě **Muzeu vězeňství**, které je v místě původní šatlavy

při uničovských hradbách. Jako věznice budova sloužila od konce 16. století do roku 1945. Expozice muzea přibližuje návštěvníkům vývoj vězeňství a soudnictví od středověku až do počátku 20. stol. Najdeme tu dobové dokumenty (např. protokoly hnanců) ale i mučící nástroje, okovy či pouta nebo dobové uniformy četníků a hlavně **devět cel** se zachovalými nápisy a vzkazy vězňů na stěnách. Průvodce nás vede také do pokojů velitele věznice a do **kaple sv. Barbory**. Přibližuje nám osudy **Jiřího Antonína Heinze**, zdejšího známého barokního sochaře, jenž byl v šatlavě roku 1734 několik měsíců vězněn a v závěru všem nabídl i frtánka kontušovky, legendárního anýzem ochuceného bylinného likéru z doby Haškova Švejka.

Jsme velmi spokojeni s prohlídkou Šatlavy, ale máme zde v plánu také návštěvu Muzea Baroka. To je však přístupné až od května. Otevřena není ani Vodní branka a tak se rozhodujeme pro **výstup na radniční věž**. Dozvídáme se historii někdejšího kupeckého domu i to, jak pozdější radnice měnila své podoby. Mezipatro ve věži nabízí také expozici

četných archeologických nálezů z města a okolí. Vystupujeme až na ochoz a kocháme se krásnými výhledy. Město máme z výšky 35 m jako na dlani a jeho památky si můžeme i s výkladem krásně prohlížet. Díky dobré viditelnosti je to pro všechny parádní zážitek.

Z centra Uničova vyjíždíme známou Medelskou branou a přes Medlov pak míříme do **ÚSOVA**. Po zdolání kopce před obcí se nejdříve posilíme v místní restauraci oproti zámku, ale protože nás v Úsově zajímají

zvláště osudy zdejší židovské komunity, sjíždíme přes střed městečka rovnou k zachované synagoze.

Židovské rodiny se v Úsově usazovaly od r. 1454, kdy Židé museli opustit větší města. Ani hrůzy třicetileté války či mnohé protizidovské pogromy (2x zbourání synagogy) nezabránilly rozvoji této komunity.

Dnešní **synagoga** byla postavena po r. 1783 a zřízena tu byla i obecná židovská škola. V roce 1850 žilo v Úsově na 780 Židů; jejich počet však ve 20. století klesl. V roce 1938 vtrhli do židovské čtvrti místní nacisté, kteří zdemolovali a vypálili zařízení synagogy. Po válce, kterou přežilo jen několik židovských občanů, už komunita obnovena nebyla.

Na závěr se jdeme podívat i na místní **židovský hřbitov**, který byl při okraji gheta založen kolem r. 1645. Mezi téměř tisíci kamennými náhrobníky jsou i hroby významných osobností (A.L. Löwy).

Počasí nám naštěstí vydrželo i při návratu přes Klopín, Pískov a Troubelice, přet začalo až po příjezdu do Šumvaldu. Mohli jsme se tedy těšit z toho, že jsme celý zajímavý program absolvovali bez omezení a odnesli jsme si mnohé pěkné zážitky. JK

KALENDÁŘ AKCÍ PULCHRA SILVA:

- So 7.5. - 2. cyklovýlet: Litovel, Olomouc**(Korunní pevnost), **Sluňákov** (ekologické centrum) - odjezd v 8.00 hod. od KD Šumvald
- Ne 15.5. - Pěší výlet z Břevence údolím Markov, čištění studánky**, návrat přes Rudský kopec, odchod od kaple v 8.00 hod
POZOR- u této akce **jde o změnu původního termínu** !!!!!
- Čt - Pá 19.- 20. 5.** Podání závazných přihlášek s úhradou zájezdů ZZS v prodejně Heřman-sport Šumvald, vždy v době 15-18 hod.
- So 11.6. - 3. cyklovýlet: rovinou na Sv. Kopeček** (návštěva baziliky), přes Šternov do **Šternberku** - odjezd v 8.00 hod. od KD
- So 25.6. - Zájezd ZZS: lázně Klimkovice, Štramberk, hrad Helfštýn** odjezd v 6.00 hod., ze všech autobusových zastávek
-podle předběžného zájmu tu zbývá několik volných míst!!

ZPRAVODAJ o.s. PULCHRA SILVA, je pravidelný

měsíčník, který jako přílohu Šumvaldských novin vydává PULCHRA SILVA, občanské sdružení se sídlem v Šumvaldě, č. p. 17.

Redakce (kontakt): jarda.krestyn@seznam.cz či fgaston@seznam.cz

